

Slovni znakovi bez srca

Istraživanje obavila Jin Ajven

Trenutno se vodi kulturni rat između tradicionalnog i pojednostavljenog kineskog. Tajvan, Hong Kong i delovi kineske dijaspore, koriste tradicionalne slovne znakove, dok se pojednostavljeni kineski koristi u kontinentalnoj Kini i Singapuru.

Tradicionalni kineski ima dugu istoriju, ali je zvanično institucionalizovan tokom dinastije Ćin, u 3. veku p.n.e. Ove složene znakove mogla je čitati i pisati samo elita, pri čemu je za crtanje određenih tradicionalnih znakova bilo neophodno čak 18 poteza. Slovni znakovi su iz praktičnih razloga bili pojednostavljeni u svakodnevnoj upotrebi, ali ova promena nije bila ozvaničena sve do Maove kulturne revolucije 1956. Komunistički režim je želeo da standardizuje jezik uvođenjem pojednostavljenog kineskog u čitavoj zemlji – to je trebalo da ojača ekonomiju i pomogne pri podizanju stope pismenosti.

Prva pojednostavljena verzija je izvedena brzo-pleto i sadržavala je nedoslednosti pri zameni simbola, zbog čega je bila podložna greškama. Tokom

decenija, bilo je neophodno nekoliko serija promena kako bi se sve nedoslednosti ispravile. Tajvan i Hong Kong su zadržali tradicionalne znakove. Smatrali su da se „autentična“ estetika kineskog pisanja izgubila u procesu pojednostavljenja. Zagovornici tradicionalnog kineskog tvrde da oni koji pišu pojednostavljenim znakovima „nemaju srce“, zato što tradicionalni znak za ljubav (愛) u sebi ima simbol za srce (心) - a u procesu pojednostavljivanja srce je zamenjeno znakom

14 Yuqi Huang, „Simplified Chinese ‘Family can’t see’, ‘Love has no heart’? Mainlander: Why not ‘party without darkness’, ‘Team has talent’“, SETN News Net, 2014. www.setn.com/News.aspx?NewsID=51705.

za prijatelja (友). Kao protivargument, zagovornici pojednostavljenog kineskog tvrde da oni koji koriste tradicionalni kineski „nemaju prijatelje“.¹⁴

Na ovaj način estetika jezika je odigrala važnu ulogu u kulturnim tenzijama između zemalja kineskog govornog područja.

愛

ljubav (tradicionalno)

LOVE

ljubav (pojednostavljeno)

Selebriti vodič kroz politiku sa Tejlor Svift

Budući da su uvek u javnosti i pod reflektorima, život slavih ljudi može biti zahtevan. Sasvim je prirodno da slavne ličnosti nisu uvek svesne političkog konteksta u kom se nalaze, i da povremeno prave greške.

U julu 2015. Tejlor Svift je najavila svoj novi album i svetsku turneju pod nazivom T.S. 1989. Pokrenute su marketinška kampanja i internet prodavnica sa sprejem ispisanim logoom turneje. Novinar Fergus Rajan prvi je istakao da se T.S. 1989 može tumačiti i kao Tjenanmen skver, 1989. – godina studentskih protesta u Pekingu i masakra koji je usledio. Svaki pomen na ovaj događaj oštro je cenzurisano u kineskim medijima. U periodu kada je njena turneja stigla u Kinu, odustalo se od naslova T.S. 1989, a artikli iz internet prodavnice sa logom nisu bili dostupni kineskim korisnicima.

uz Kejti Peri

Nastup Kejti Peri 2015. na Tajvanu iznenadio je i njene fanove i medije. Nosila je haljinu sa suncokretima, a na leđima je nosila zastavu tajvanske „Republike Kine“. Koristila je ovaj kostim u svim zemljama na svetskoj turniji, tako da verovatno nije bila svesna veoma osetljivih odnosa između Kine i Tajvana, i tajvanskog studentskog Pokreta suncokreta – koji je

2014. protestovao protiv kineske trgovinske politike. Njeni fanovi sa Tajvana pozdravili su podršku koju im je ukazala, ali u Kini je reakcija bila manje entuzijastična. Sve slike sa njenog nastupa su narednog dana izbrisane sa kineskih društvenih mreža.

@taylorswift13 će prodavati majice sa natpisom '1989' u Kini.
#awkward #tiananmen
– @fryan, 22. jul 2015.

@KatyPerry je obukla našu nacionalnu zastavu tokom večerašnjeg govora.
#PrismaticWorldTour
#PrismaticTaipei
– @theauragirl, 28. april 2015.

– i Kameron Dijaz

Tašna sa Maovim ličnim sloganom izazvala je problem kada je 2007. Kameron Dijaz posetila Peru. Ljudi su bili strašno uvređeni zbog njene tašne. Dijaz se izvinila kada je saznala da je sukob peruanske vlade sa maoističkom revolucionarnom grupom „Blistavi put“ tokom osamdesetih i devedesetih koštao zemlju šezdeset i devet hiljada života.

ጠርቷ፡
አባታ፡

ከፈላጊነት፡

መልካም፡ገናከሮታት፡አድታት፡

www.IMAGINEPEACE.com

↗ Slika: Misia Libsekal i Majkl Torsbi, 2010.
↑ „Rat je gotov, ako to želiš“ na amharskom. Misia Libsekal i Majkl Torsbi, 2010.

Rat je gotov u Africi

Sa Mislom Libsekal i Majklom Torsbijem

„Rat je gotov, ako to želiš.“ Čuvene reči kojima je Džon Lenon pozivao na mir prerasle su u stalni umetnički projekat, koji je preveden na preko sto jezika. Mislal Libsekal iz Druge Afrike shvatila je da projekat nema zasebnu verziju za Etiopiju i Eritreju, zemlje regiona koje već dugo potresaju sukobi. Odlučila je da se udruži sa dizajnerom Majklom Torsbijem kako bi kako bi sačinili izdanja na amharskom i tigrinji, zvaničnim jezicima datih država. Oba jezika koriste Giz pismo, nastariji afrički sistem pisanja koji seže do 5. veka p.n.e.

Slaba dostupnost digitalnih fontova u Giz pismu navela je dizajnera Majkla Torsbija da kreira nove slovne znakove zasnovane na originalnoj kaligrafiji pisma, kako bi odgovarali slovima u Frenklin Gotici sa postera. Izvorni govornici su mu pomogli sa proveravanjem i ispravljanjem konačnog rešenja.

Mislal Libsekal je dizajnerima podelila nekoliko saveta: „Učešće izvornog govornika je apsolutno neophodno kako bi se uspešno rešila pitanja čitljivosti, gramatike, itd.“ Libsekal priznaje da dizajnerovo nepoznavanje određenog pisma može omogućiti svežu perspektivu na dizajn pisma, ali napominje da dizajneri moraju voditi računa o tome da estetski izbori ne dovedu do nesporazuma.

Afrički alfabeti

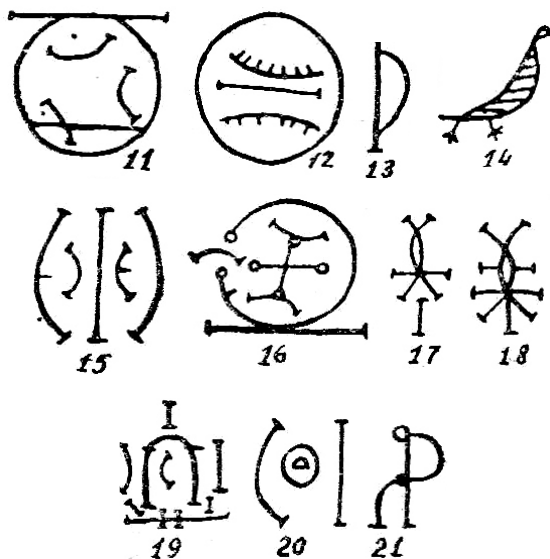
Jedna četvrtina svetskih jezika govori se na afričkom kontinentu, negde između 1.252 i 2.100 jezika. Islamska i evropska kolonizacija drastično su uticale na afričke alfabete.¹⁵ Jedan od najzastupljenijih jezika u zapadnoj Africi je hausa, kojim govori 35 miliona

15 Edgar A. Gregersen, *Language in Africa: An Introductory Survey*, Routledge, London 1977, str. 176.

ljudi, većinom u Nigeriji. Vekovima se pisao u verziji arapskog pisma pod nazivom adžami, dok ga britanska kolonijalna administracija 1930-ih nije prebacila u latinicu.

Pre kolonizacije postojalo je obilje različitih pisama na kontinentu: Tifinag pismo Tuarega, zapadno-afričko N'Ko pismo, Nsibidi iz jugoistočne Nigerije, Vah pismo naroda Basa u Liberiji, itd. Kolonizatorske sile su nametnule zapadne sisteme pisanja umesto domaćih pisama kako bi kontrolisale komunikaciju i uticale na kulturnu proizvodnju. Upotreba domaćih pisama i jezika znatno je opala, osim u Etiopiji – jednoj od retkih nezavisnih afričkih država. Njihovo Giz pismo i danas se koristi. Iako je kolonizacija marginalizovala mnoga afrička pisma, neka su preživela u malim zajednicama.

JEZIK I TIPOGRAFIJA

↑ Nsibidi simboli. Slika sa: en.wikipedia.org/wiki/Nsibidi.

↑ Nsibidi simboli koji se koriste na Ukara tkanini. Igbo. Platno (Ukara), 20. vek.

Trgovinski pamuk, indigo boja, 147.3 x 198.1 cm. Bruklinski muzej, kupljeno uz pomoć fonda Fride i Milтона F. Rozentala, 1990. Fotografija: Bruklinski muzej.

Oživljavanje afričkih alfabeti

Dizajner Saki Mafundikva istraživao je afrička pisma i sakupio ih je u svojoj knjizi iz 2004 *Afrikan Alphabets* [*Afrički alfabeti*]. On je uočio da u poslednjih nekoliko decenija dolazi do oživljavanja afričkih alfabeti. U Maroku, Neo Tifanag se koristi u procesu učenja berberskih jezika, a N'Ko pismo se usvaja u aplikacijama i na društvenim mrežama.¹⁶ Saki Mafun-

16 Ima-Abasi Okon, „Sharing the Wealth of Contemporary Africana”, IDPure, br. 31, 2013.

dikva je otvorio školu dizajna u Harareu pod nazivom Zimbabveski institut za vizualnu umetnost. On objašnjava važnost oživljavanja afričkih alfa-

beta: „Ne ukazujem na to da rimski alfabet treba da 'odražava afričku kulturu' – već na to da u situaciji u kojoj se u tehnološkom dobu dizajn pisma unakazuje i izobličuje na groteskne načine – afrički alfabeti nude svež pristup koji može spasiti rimski alfabet od hirovitih promena stilova i trendova.“

↑ Nsibidi tipografski dizajn na Najralend forumu koji je napravila Crayola.
Izvor slike: www.nairaland.com/973985/nsibiri-pre-colonial-writing-south-eastern.

Arapsko-latinski dizajn pisma

Savremena vizuelna komunikacija zahteva od tipografskog dizajna da uključuje ne samo jedno već nekoliko pisama u svoju garnituru znakova, poput arapskog, ćirilichnog, devanagari, latiničnog, itd.¹⁷ Kategorije kao što su „ne-latinitica“ su zastarele i podrazumevaju određenu hijerarhiju, zanemarujući stvarnost sve veće višejezične publike.

Ekonomski rast u arapskim zemljama privukao je mnoge investitore, što je istaklo potrebu za novim

17 Randa Abdel Baki, „Bilingual Design Layout Systems: Cases from Beirut“, *Visible Language*, 47:1, 2013, str. 38-65.

18 Intervju Hude Smitshauzen Abifares sa Paskalom Zogbijem može se naći na: www.khit.net.

arapskim fontovima i vizuelnim identitetima. Međutim, veliki deo arapskog dizajna pisma napravljen je tako da odgovara već postojećem latiničnom tipu fonta. Kada se latinično pismo koristi kao formalna osnova, arapsko pismo postaje sekundarno, a njegovo vizuelno i kulturno nasleđe se zanemaruje.¹⁸

Tipografsko unakrsno oprašivanje

Paskal Zogbi je tipografski dizajner koji radi sa drugim dizajnerima na stvaranju fontova koji u sebi sadrže i arapske i latinične slovne znakove. Osnovna ideja je da se poštuju oba pisma, i da se nijedno od pisama